

דף לו.

עין משפט ב.

אה"ע סימן קסד פ"ג

עין לעיל דף לה: עין משפט ז

עין משפט ב.

אה"ע סימן קסד פ"ג

עין לעיל דף לה: עין משפט ו

עין משפט ד.

ח"מ סימן רפא פ"ז

ט. אין הדברים הללו אמורים אלא כשאמר בלשון ירושה, אבל אם אמר בלשון מתנה דבריו קיימים^ה, וע"כ המחלק נכסיו על פיו כשהוא שכיב מרע וריבה לאחד ומיעט לאחר והשוה להם הבכור, או נתן למי שאינו ראוי ליורשו דבריו קיימים, ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום.

י. כתב בין בתחילה בין בסוף בין באמצע משום מתנה אע"פ שהזכיר לשון ירושה בהתחלה ובסוף דבריו קיימים^י. וע"כ אם היו ג' שדות לשלשה יורשים ואמר יירש פלוני שדה פלונית ותינתן שדה פלונית לפלוני ויירש פלוני שדה פלונית קנו כולם, אע"פ שזה שאמר לו בלשון ירושה אינו זה שאמר לו בלשון מתנה^ז. ובלבד שלא ישהה בין אמירה לאמירה יותר מכדי דיבור, אבל שהה צריך שיהיה לשון מתנה מעורב בשלושתן^ח.

הגה: נתן ג' השדות לאדם אחד אחת בלשון ירושה ואחת בלשון מתנה ואחת בלשון ירושה אפי' יותר מכדי דיבור מהני, וה"ה בשדה אחת לג' בני אדם. וי"א שצריך שיאמר ותינתן עם וא"ו החיבור אחרי לשון ירושה,

ה. רמב"ם פ"ו מנחות הלכה ה' מב"ב קכ"ו ע"ב במשנה.

ו. שם בגמ' קכ"ט ע"א כי אתא רב דימי.

ז. מסקנת הגמ' שם בע"ב.

ח. וכ"ש אם אמר לשון מתנה בהתחלה, כ"כ ה"ה שם בהלכה ו'.

וכדי דיבור כדי שאילת שלום תלמיד לרב.

אבל אמר תינתן בלי וא"ו החיבור לא מהני גם אחרי לשון ירושה ט.

הגה: הכותב לבתו שתקח לאחר מותו כחצי חלק זכר דינו כירושה בעלמא,

ובע"ח וכתובה קודמין למתנה זו ז, וכן בעישור נכסי הבת.

כל ימי חיי הנותן יכול למכור הנכסים אע"פ שכתב לה מהיום ולאחר מיתה, ואין הבת נוטלת אלא בנכסים שהיו לו בשעת נתינה אבל לא שהיו לו אח"כ דאין אדם יכול להקנות דבר שלא בא לעולם.

הגה: מיהו מה שנוהגים עכשיו לכתוב שטר חוב לבתו ומתנה שאם יתנו לבתו

חלק חצי זכר יפטר מהחוב כלפיה, צריך ליתן לה בכל אשר לו דעיקר הוא החוב ז, ולכן צריך לקיים תנאו או ישלמו החוב וכן המנהג.

הגה: כתב לבתו שטר חצי זכר וכתב לה ויוצאי חלציה ל, הרי בנותיה ובניה

נוטלים בשוה הואיל ולא כתב "יורשיה" יוצאי חלציה.

הגה: התנה שלא יהיה לבתו חלק בספרים, ואח"כ אביה הלוח על הספרים

ומסרם במשכון בשעת הלואתו מ כיון שאין הבעל חוב קונה משכון בכה"ג יש לבת חלק בספרים אלו נ.

ט. כ"כ הנ"י בשם הרשב"א.

י. פירוש אע"ג דאין בע"ח וכתובה גובין ממטלטלין שנותן הלוח במתנה לאחרים, ואפי' מקרקע כשהמלוה היתה בע"פ, שאני הכא שלא היתה מתנה גמורה לבתו, אלא שטיול היא בנכסיו לאחר מותו כחצי אחד מבניו הזכרים, ומשום כך דינה כירושה. סמ"ע ס"ק י"ב.

כ. מיהו דין החוב הזה כירושה שגובין תחילה הבעל חוב וכתובת אשה מנכסיו. סמ"ע ס"ק י"ד.

ל. כמ"ש בשמות א'-ה' "כל יוצאי ירך יעקב", גאון אות כ"ט. וכולם נכללים.

מ. כך פירש בסמ"ע ס"ק ט"ו דברי הרמ"א.

נ. הגם שהתנה שלא יהיה לה חלק בספרים אנו אומרים שכוונתו באותם ספרים שרוצה לקיימן לעצמו אבל לא בספרים שמסתחר בהם ונותן אותם למשכון וע"כ יש לה חלק בהם. ועיין בתשובת שבות יעקב ח"ב סי' קכ"א.

דף לו:

עין משפט א.

ח"מ סימן רפא פעיף ז

עין בסעיף הקודם

עין משפט ב.

ח"מ סימן רנז פעיף א

א. הכותב נכסיו לבנו מהיום ולאחר מיתה הרי הגוף של הבן מזמן השטר והפירות לאב עד שימות^ז, ולפיכך האב אינו יכול למכור מפני שהם נתונים לבן והבן אינו יכול למכור מפני שהם ברשות האב^ז.

הגה: המקדיש קרקע מהיום ולאחר מיתה או מהיום ולאחר ל' יום לא הקדיש כלל^ז, שהרי אי אפשר כאן לומר גוף מהיום והפירות לאחר זמן שהרי א"כ אוכל פירות הקדש.

הגה: הכותב כל נכסיו לאחר מהיום ולאחר מיתה ויש בהן מטלטלין או חובות צריך למוכרן^ז ולקנות בדמיהן קרקע ולאכול מהם פירות כדין בעל בנכסי אשתו. אלא א"כ התנה הנותן שיכול לעשות בנכסיו מה שירצה כל ימי חייו.

ז. רמב"ם פ"ב מזכיה הלכה י"ג, ממשנה ב"ב קל"ו ע"א ופירוש שנתן לו גוף מעכשיו ופירות לאחר מיתה.

ז. לשון המשנה שם, ופירש הרשב"ם דאם אינו יכול למכור גוף ופירות לגמרי מפני שכתובין גוף מעכשיו והכל לאחר מיתה, והבן אינו יכול למכור לגמרי אלא שניהם ביחד יכולים למכור לגמרי מעכשיו.

ז. משו"ת הרשב"א ח"א סי' תקס"ג. ובקצות כאן מפרש דברי הרמ"א בהקדש בדק הבית בלבד אבל הקדש עניים הוי הקדש ומותר לאכול הפירות עד אחר מיתה. וברע"א כאן כתב דבהקדש עניים איירי הרמ"א ותמה א"כ מדוע אסור לאכול הפירות ותירץ שם בשם דודו, ועיין בפעמוני זהב שהאריך בזה, ואם אמר בפירוש לבדק הבית כו"ע לא פליגי דלא מהני ההקדש אבל אם אמר להקדש סתם בזה נחלקו, וכתב בפעמוני זהב דלא קשה על רע"א בפירושו ברמ"א מיר"ד סי' רנ"ט מתורם סלע לצדקה דמותר להלותה לעצמו או לחבירו דאין צדקה כהקדש ע"ש.

ז. כמ"ש ב"ב קל"ז ע"א אין לראשון וכו' וכ"ש כאן. ונ"י שם שממנו מקור דין זה הוסיף ויש בהן מטלטלין או חובות.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ג.

ח"מ סימן רנז סעיף ג

ג. עבר האב ומכר הפירות מכורים ^ק עד שימות, וכשימות האב מוציא הבן או יורשיו מיד הלקוחות, ואם היו שם פירות מחוברין שמיין אותם ללוקח ^ר ונותן הבן דמיהם, ואם היו תלושים או הגיעו ליבצר הרי הם של הלוקח.

עין משפט ד.ה.

ח"מ סימן רנז סעיף ה

ה. מכר הבן בחיי האב ומת הבן ואח"כ מת האב, כשימות האב קנה הלוקח ^ש שאין לאב אלא פירות, וקנין פירות אינו כקנין הגוף ^ת.

עין משפט ו.

אה"ע סימן יג סעיף יא

יא טז. גזרו חז"ל ^א שאדם לא ישא ולא יקדש מעוברת או מינקת חבירו עד שיעברו כ"ד חודש לולד חוץ מיום שנולד ויום שנתקדשה. וחודש העיבור מן המנין ^ב.

ק. שם במשנה ב"ב קל"ו ע"א. וכתב הפעמוני זהב שמירי שמכר הפירות בלבד, ולא הוי כמכר דבר שלא בא לעולם דהכא חשיב כמוכר קרקע לפירותיו הואיל ושייר הפירות לעצמו, אבל אם האב מכר גוף ופירות או מכר בסתם שאז משמע גוף ופירות לא קנה הלוקח כלום, ואפי"י ירצה הלוקח לקיים המכר בפירות דוקא ע"ש.

ר. דדוקא באב לבנו שדעתו קרובה אליו מחל לו ואין היורשים מוציאים פירות אלו ממנו, אבל בסתם לוקח אין סברא זו, וכ"כ הרמב"ם בפ"ב מזכיה הלכה י"ג וכך דעת הרי"ף אבל הי"א שהביא רמ"א הוא רשב"ם שכתב שאין חילוק בין אב לבן, לבן עם הלוקח.

ש. היינו קנה אז הכל אבל לפני מיתת האב קנה כבר הגוף דבמקום הבן הוא עומד.

ת. פירוש שלא נאמר שלא יהיה בקנין הלוקח כלום שהרי הקנה לו הבן דבר שלא בא לעולם, קמ"ל דזה אינו, שהרי גוף השדה היה של הבן מיד בשעת הנתנה, ואף שנשאר הפירות לאב הנותן, קנין פירות שנשאר לו לאו כקנין הגוף. סמ"ע ס"ק י'.

א. מברייתא יבמות מ"ב.

ב. ויש חולקים לחוש לחודש העיבור ת"ה והביאו הרמ"א.

יא יז. גזרתם בין באלמנה^ג, בין בגרושה בין במזנה, ויש מקילין במזנה, ויש להקל במופקרת ע"מ שיהיה בעלה משמרה^ד.

יא יח. אפי' נתנה בנה למינקת^ה, או גמלתו מלהניק לא תנשא, ואפי' נשבעה בפני אדם גדול המינקת כשלקחה אותו לגדלו שלא תחזור בה ג"כ לא מהני^ו.

יא יט. מת בנה תנשא, ולא חיישינן שתהרגנו. וה"ה גמלתו בחיי בעלה, או אינה חולבת שיש לה צימוק דדים או פסק חלבה בחיי בעלה, או שנתנה^ז בנה למינקת ג' חודשים בחיי בעלה והיא לא הניקה אותו כלל תוך ג' חודשים אלו, הרי זו תנשא.

עין משפט ז.ז. אח"ע סימן יג סעיף יב

יב כ. עבר ונשא מעוברת או מינקת חבירו בתוך זמן זה, מנדין עד שיוציא או^ח יברח ואז אין מנדין אותו. וכשמוציאה מוציאה בכתובה אם תתבע. ואם הוא כהן לא יחזירה, וישראל מחזירה וכותב לה כתובה אחרת^ט.

ג. המרדכי בשם גדולים.

ד. הרמ"א בשם הר"י מינץ סי' ה'.

ה. ומשמע דאף שכבר עברו ג' חודשים מיום שמסרה אותו וצמקו דדיה ממילא, מ"מ לא תנשא. דהיא גרמה כאן אחרי מיתת בעלה, לא כן גרמה לצימוק דדים בחיי בעלה. ועיין לקמן באות כ"ח.

ו. ויש חולקים בנשבעה לה המינקת שלא תחזור בה, במרדכי בהגהות בכתובות. וע"כ אם כנס לא יוציא.

ז. משמע דאפי' לא פסק חלבה, ומדברי הרא"ש משמע דבג' חודשים צומקים הדדים, וא"כ צ"ל דכוונתו דאף שהיא גרמה לצימוק הדדים ע"י שמסרה אותו ג' חודשים דאז יפסק לה החלב, מותרת להנשא. כ"כ הח"מ. ובלבד שגרמה צימוק דדיה בחיי בעלה.

ח. ומלמדים אותו לברוח רק בקידוש. ולדעת הרמב"ם דמחלק בין נשא לקידוש. כ"כ הח"מ.

ט. דכתובה ראשונה נמחל שיעבודה אף דלא פרע לה כ"כ המבי"ט. וכתב הח"מ דאין דבריו ברורים דמשו"ת הרא"ש כלל כ"ד יראה דאם רוצה להחזיק הכתובה הראשונה הרשות בידה.

יב. כ"א. קידש^י, אין כופין אותו להוציא, ולא יכנוס עד הזמן, ויש שאין מחלקין בין קידש לנשא^ב.

עין משפט ט. יו"ד סימן שמ סעיף ל

ל. כ"ט. תינוק שמת תוך ל' יום ללידתו או ביום השלושים ולא ידוע אם נשלמו לו חדשיו, אין קורעין עליו.

יו"ד סימן שעג סעיף ד

ה. ד. אלו הקרובים שמיטמא להם: אשתו הנשואה לו והיא כשרה^ל, אבל אם היא פסולה לו אינו מטמא לה, וכן היא לא אוננת עליו ורשאית גם לא ליטמא לו.

ה. ה. הכהן מטמא לאמו אפי' נתחללה^ב, וכן מטמא לבנו ולבתו חוץ מבנו ובתו משפחה או כותית.

כהן מטמא לאחיו ולאחותו מאביו אפי' הם פסולים^ב אא"כ הם בני שפחה או כותית, אבל לאחיו ולאחותו מאמו אינו מטמא. וכן אינו מטמא לאחותו הארוסה אפי' ארוסה לכהן, וכן אינו מטמא לאחותו האנוסה או המפותה, אבל מטמא לאחותו ארוסה שנתגרשה מן האירוסין לבוגרת ומוכת עץ, וכן מטמא לשומרת יבם^ב אפי' שכתב לה בכתובה שאם ימות בלא בנים תחזור כתובתה לבית אביה.

יו"ד סימן שעח סעיף ו

ו. ו. אין מברין על הקטן אא"כ הוא בן ל' יום שלמים, או ברור שכלו

י. רמב"ם וכדעת רב יוסף שם בגמ'.

כ. הרמ"א בשם רוב המורים.

ל. מבריתא יבמות צ' ע"ב, ובדף כ"ב ע"ב.

מ. בתורת כהנים דריש לה מקרא.

נ. ממשנה יבמות כ"ב ע"א.

ס. פי' שנפלה לפניו וכיון שיורש כתובתה, ואפי' בקטנה שאין לה נכסים דלא פלוג. עיין בגאון אות י"א-י"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477

לו חדשיו.

אה"ע סימן קנו סעיף ד

ד. ה. הניח אשתו מעוברת, אם הפילה הרי זו תתייבם ^ע, ואם ילדה ויצא הולד חי לאויר העולם, אפי' שלאחר שעה מת, הרי זה פוטר אמו מחליצה ומיבום. אבל מדברי סופרים אינו פוטר עד שיודע שודאי כלו לו חודשיו ונולד לט' חודשים שלמים ^פ. אבל בזמן הזה נשתנו הטבעים ויום אחד בחודש הט' חשיב חודש.

אה"ע סימן קסד סעיף ז

עין משפט י.

ז. ט. כל יבמה שהיא ספק מדבריהם אם יש עליה זיקה, כגון ילדה ולד שלא נודע אם כלו לו חודשיו ומת בתוך ל' יום ^צ, או ביום ל' עצמו שדינה שתחלוץ מספק, אם הלכה ונתקדשה לאחר, או נישאת לו קודם החליצה, הרי זה חולץ לה יבמה ותשב עם בעלה. ואם נתקדשה לכהן שהוא אסור בחלוצה, אין היבם חולץ לה שאין אוסרין על זה אשתו משום ספק דבריהם ^ק, אבל אם גירשה הכהן הזה או מת, הרי זה חולצת לכתחילה, ואח"כ מותרת לאחרים. וי"א דה"ה אם נישאת לישראל, והיבם אינו כאן שיחלוץ לה, מותרת לבעלה הישראל מאחר שנישאת לו כבר.

ע. ולדעת הרי"ף אף שנולד מת לא תתייבם אלא תחלוץ, מובא ברמ"א.

פ. ובשהה ל' יום, אף אם הוא בן ח' חודשים פוטר, ב"ש.

צ. כתב הב"ש בס"ק י"א דאפי' ודאי בן ח' וגמרו הסימנים הוי ולד מדאורייתא, וכן כתב הנ"י ובה פליגי רבנן ורשב"ל, ובאשת כהן סמכינן על רבנן ומותרת לו, אבל התוס' בפ' הערל דף פ' כתבו דרבנן פליגי בסתם ולדות, ובבן ח' אפי' בן ל' יום לא הוי ולד, ע"ש.

ק. עיין ב"ש ס"ק י"ב.